

Mål C-323/19

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

18 april 2019.

Domstol som begär förhandsavgörande:

Trgovački sud u Zagrebu (Handelsdomstolen i Zagreb, Kroatien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

8 april 2019

Utmätningssökande:

Interplastics s.r.o.

Utmätningsgäldenär:

Letifico d.o.o.

[Utelämnas]

Europeiska unionens domstol

[Utelämnas]

Saken:

Begäran om förhandsavgörande och begäran om tolkning av skälen i EU-domstolens domar av den 9 mars 2017 i målen Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) och Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) i det mål som pågår vid den hänskjutande domstolen med målnummer Povrv-752/19.

Inledningsvis ansöker den hänskjutande domstolen om skydd för personuppgifterna för utmätningssökanden och utmätningsgäldenären som är parter i det nationella målet.

Den hänskjutande domstolen gör följande framställan:

Med stöd av artikel 19.3 b i fördraget om Europeiska unionen och artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ansöker Trgovački sud u Zagrebu (Handelsdomstolen i Zagreb), i egenskap av nationell domstol, via

domaren vid denna rättsliga myndighet, Mislav Kolakušić, om ett förhandsavgörande, i syfte att säkerställa en enhetlig tolkning och tillämpning av unionsrätten, avseende en tolkning av EU-domstolens domar i målen C-484/15 och C-551/15, inom ramen för mål Povrv-752/19 som handläggs av Trgovački sud u Zagrebu (Handelsdomstolen i Zagreb) (bilaga 1).

I den dom som meddelades den 9 mars 2017 i mål C-551/15, angav Europeiska unionens domstol följande: ”Förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att notaries i Kroatien som agerar inom ramen för de befogenheter som tillkommer dem enligt nationell rätt vid förfaranden för verkställighet på grundval av en ’handling som äger vitsord’, inte omfattas av begreppet ’domstol’, i den mening som avses i nämnda förordning.”

Trots att Europeiska unionens domstols ståndpunkt är klar och otvetydig i den meningen att notarierna i Kroatien inte har rätt att meddela beslut om verkställighet på grundval av en handling som äger vitsord, fortsätter denna mot förordning nr 1215/2012 stridande praxis att tillämpas. Sedan Europeiska unionens domstol meddelande sin dom den 9 mars 2017 har notarierna meddelat mer än en miljon beslut om verkställighet.

Sedan den 1 juli 2013 är Republiken Kroatien en fullvärdig medlem i Europeiska unionen, vars institutioner garanterar likabehandling av samtliga medborgare och juridiska personer i alla medlemsstater.

Domstolarna i Republiken Kroatien tolkar den dom som Europeiska unionens domstol meddelade i mål C-551/15 på olika sätt; de flesta anser att domen endast gäller för verkställighetsförfaranden hos en notarie där utsökningsgäldenären är en fysisk person som är medborgare i en annan av Europeiska unionens medlemsstater. **[Orig. s. 2]**

Den hänskjutande domstolen godtar inte de ståndpunkter och de avgöranden från de kroatiska domstolarna som innebär att förordning nr 1215/2012 tillämpas på ett annorlunda och diskriminerande sätt beroende på om det rör sig om medborgare och juridiska personer från Kroatien eller medborgare och juridiska personer från någon av de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen.

Trgovački sud u Zagrebu (Handelsdomstolen i Zagreb) ansöker således, i egenskap av nationell domstol, via domaren vid denna rättsliga myndighet, om ett förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol, i syfte att säkerställa en enhetlig tillämpning av unionsrätten i samtliga medlemsstater och iakttagande av principen om likabehandling och principen om att medborgare och juridiska personer ska vara likställda när unionsrätten tillämpas i mål Povrv-752/19, vilket är anhängiggjort vid den hänskjutande domstolen.

Med beaktande av att avgörandena från Europeiska unionens domstol tillämpas på olika sätt behöver denna begäran om förhandsavgörande framställas för att få det fastställt huruvida medborgare och juridiska personer från Republiken Kroatien, i egenskap av EU-medborgare, är jämställda med medborgare och juridiska

personer från övriga medlemsstater, och huruvida utländska juridiska personer är jämställda med utländska fysiska personer när det gäller tillämpningen av unionsrätten i Republiken Kroatien.

Den hänskjutande domstolen ansöker om att EU-domstolen handlägger och prövar denna begäran om förhandsavgörande tillsammans med den begäran som getts in av Općinski sud u Novom Zagrebu (Stadsdomstolen i Novi Zagreb) (mål C-657/18), den begäran som den hänskjutande domstolen ingav till Europeiska unionens domstol den 11 mars 2019 och den begäran som den hänskjutande domstolen ingav till Europeiska unionens domstol den 20 mars 2019.

I enlighet med artikel 94 i Statgan för Europeiska unionens domstol och Rekommendationerna till nationella domstolar om begäran om förhandsavgörande anför den hänskjutande domstolen, Trgovački sud u Zagrebu (Handelsdomstolen i Zagreb), följande motivering till sin begäran om förhandsavgörande:

I. Koncis redogörelse för saken i målet och de relevanta omständigheterna i enlighet med den nationella domstolens konstateranden i mål Povrv-752/19

Parterna i det nationella målet är utsökningssökanden INTERPLASTICS S.R.O., [Utelämnas] Bratislava, Eslovaquia, [Utelämnas] och utsökningsgäldenären LETIFICO d.o.o., Velika Buna (Velika Gorica) [Utelämnas]. Den 4 februari 2019 inleddes ett verkställighetsförfarande efter en ansökan om verkställighet på grundval av en handling som äger vitsord och den 4 februari 2019 meddelade notarien, Tomislav Knez (Sveta Nedjelja) [Utelämnas], ett beslut om verkställighet på grundval av en handling som äger vitsord, handling nr Ovr-23/2019, varigenom notarien ålade utsökningsgäldenären att inom åtta dagar betala den fordran som gjorts gällande, som återfinns i ansökan om verkställighet och som uppgår till 17 700 euro, jämte lagstadgad dröjsmålsränta, och rättegångskostnader som uppgår till 7 210,80 kuna.

Fordran baserade sig på en förteckning över fakturor som utfärdats den 11 december 2018.

Såväl ansökan som beslutet om verkställighet översändes till utsökningsgäldenären den 13 februari 2019. Utsökningsgäldenären framställde en invändning mot beslutet om verkställighet i rätt tid och bestred grunden och storleken på fordran.

Det framgår av de domar som Europeiska unionens domstol meddelat i målen C-484/15 och C-551/15 att notaries i Kroatien som agerar i förfaranden för verkställighet på grundval av en ”handling som äger vitsord” inte omfattas av begreppet domstol i den mening som avses i förordningen om en europeisk exekutionstitel, och inte heller vid tillämpningen av förordningen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Likaså anger Europeiska unionens domstol i dessa domar att iakttagandet

av principen om ömsesidigt förtroende för samarbetet på privaträttens område i medlemsstaterna, som ligger till grund för förordningens tillämpning medför ett krav på att domstolsavgöranden som meddelats av myndigheterna i en medlemsstat, som begärs verkställda i en annan medlemsstat, måste ha meddelats genom ett rättsligt förfarande som erbjuder garantier för oberoende och opartiskhet, och som följer den kontradiktoriska principen. Således är det förfarande som föregår ett antagande av ett beslut om verkställighet inte något kontradiktoriskt förfarande och har detta beslut inte antagits av någon domstol utan av en notarie, vilken såsom har angetts ovan inte kan betraktas som en domstol. Dessa överväganden föranleder slutsatsen att nämnda beslut utfärdades av en fullständigt obehörig myndighet och att reglerna om total brist på behörighet således är tillämpliga. Den hänskjutande domstolen kan således inte godta beslut som fattats av en myndighet som helt saknar behörighet, och det är därför inte möjligt att fortsätta handläggningen av det förfarande i vilket en invändning har framförts mot beslutet om verkställighet. Därmed kan det som är ogiltigt från första början inte bli giltigt eller bekräftas under förfarandets gång, eftersom detta skulle strida mot principen om parternas likställdhet i processen. [Orig. s. 3]

II. Innehållet i de nationella bestämmelser som är tillämpliga i målet och relevant nationell rättspraxis

Den omtvistade bestämmelsen är artikel 1 i Ovršni zakon (Lagen om exekutiva åtgärder) (offentliggjord i Narodne novine nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 och 73/17), den nationella lagen som ger notarierna behörighet att utmäta fordringar på grundval av en ”handling som äger vitsord”, genom att utfärda ett beslut om verkställighet, såsom exekutionstitel, utan utmätningssgäldenärens uttryckliga samtycke. Med hänsyn till att den omstridda frågan handlar om notariernas behörighet i detta tvistemål har den hänskjutande domstolen således inte gjort någon prövning i sak av målet.

Domstolen i första instans fann att domskälen och tolkningen i de domar som meddelades av Europeiska unionens domstol den 9 mars 2017 i målen Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) och Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) var relevanta även i nationell rätt och tillämpade denna rättspraxis och dessa tolkningar från Europeiska unionens domstol i målet Povrv-752/19.

Rättspraxis:

I mål Povrv-57/18 (bilaga 2) ogillade Općinski sud u Novom Zagrebu (Stadsdomstolen i Novi Zagreb) en ansökan om verkställighet och upphävde ett av en notarie fattat beslut om verkställighet med hänvisning till den dom som Europeiska unionens domstol meddelat i mål C-551/15 med följande motivering: ”... det förfarande som föregår ett antagande av ett beslut om verkställighet är inte något kontradiktoriskt förfarande och detta beslut har inte antagits av någon domstol utan av en notarie, vilken såsom har angetts ovan inte kan betraktas som

en domstol. Dessa överväganden föranleder slutsatsen att nämnda beslut utfärdades av en fullständigt obehörig myndighet och att reglerna om total brist på behörighet således är tillämpliga. Den hänskjutande domstolen kan således inte godta beslut som fattats av en myndighet som helt saknar behörighet, och det är därför inte möjligt att fortsätta det förfarande i vilket invändningar har framförts mot beslutet om verkställighet. Därmed kan det som är ogiltigt från första början inte bli giltigt eller bekräftas under förfarandets gång, eftersom detta skulle strida mot principen om parternas likställighet i processen.”

Däremot upphävde Županijski sud u Puli (Domstolen för förvaltningsområdet Pula) genom sitt beslut nr GŽ Ovr-645/2018 (bilaga 3) beslutet Povrv-57/18 med angivande av följande motivering: ”... den ståndpunkt som domstolen i första instans ger uttryck för beträffande notariernas avsaknad av behörighet i förfaranden för att fatta beslut om verkställighet på grundval av en handling som äger vitsord är felaktig, därför att notarierna ges behörighet i bestämmelserna i avdelning 26 i Ovršni zakon (Lagen om exekutiva åtgärder) (”Narodne novine” nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 och 73/17; nedan kallad OZ), och att notarien således förfor på ett riktigt sätt genom att i enlighet med artikel 282 OZ, på grund av de invändningar som utsökningsgäldenären framställde mot beslutet om verkställighet, vilket notarien hade fattat på grundval av en handling som äger vitsord, hänsköt ärendet till domstolen i första instans för att denna skulle pröva invändningarna i dess egenskap av behörig domstol. Då det rör sig om ett mål i vilket utsökningsgäldenären har sin hemvist i Republiken Kroatien, inom förstainstansdomstolens jurisdiktion, borde den domstolen, i detta skede av förfarandet ha gjort en prövning av invändningen med stöd av artiklarna 57 och 58 OZ, och ha antagit ett beslut i enlighet med dessa bestämmelser. Med hänsyn till att domstolen i första instans genom en felaktig tillämpning av artikel 16 ZPP (Zakon o parničnom postupku, civilprocesslagen) avslog ansökan om verkställighet och helt upphävde beslutet om verkställighet som fattats på grundval av en handling som äger vitsord med motiveringen att notarien saknar behörighet, gjorde nämnda domstol sig skyldig till ett väsentligt formfel enligt vad som anges i artikel 354.1, som var ett resultat av denna felaktiga tillämpning av artikel 16 ZPP och artikel 21.1 OZ ..., och som åberopades i överklagandet”.

Därför finner Županijski sud u Puli (Domstolen för förvaltningsområdet Pula) att verkningarna av notariens beslut kan upprätthållas i den del utsökningsgäldenären föreläggs att genomföra betalningen.

Trgovački sud u Zagrebu (Handelsdomstolen i Zagreb) bekräftade likaså, i målen Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 och Povrv-3380/18 (bilaga 4), betalningsåläggandena i de beslut om verkställighet som notarierna hade antagit mot utländska juridiska personer i deras egenskap av utsökningsgäldenärer.

I målet Povrv-113/18 (bilaga 5), avslog Trgovački sud u Zagrebu (Handelsdomstolen i Zagreb) däremot en ansökan om verkställighet som hade ingetts till en notarie och ogiltigförklarade ett beslut om verkställighet meddelat av en notarie på grundval av en handling som äger vitsord med hänvisning till en

dom som meddelats av EU-domstolen i mål C-551/15 med följande motivering: ”Det förfarande som föregår utfärdandet av ett beslut om verkställighet är därför inte ett kontradiktoriskt förfarande [**Orig. s. 4**] och detta beslut har inte antagits av en rättslig myndighet, utan av en notarie som, såsom anförts tidigare, inte kan betraktas som en domstol. Utifrån dessa överväganden kan slutsatsen dras att ovannämnda beslut har antagits av en myndighet som helt saknar behörighet och att bestämmelserna om absolut avsaknad av behörighet därför är tillämpliga. Den hänskjutande domstolen kan följaktligen inte godta de rättsakter som antagits av en myndighet som helt saknar behörighet, varför det inte är möjligt att fortsätta handläggningen av det invändningsförfarande som inletts mot beslutet om verkställighet. Det som är ogiltigt redan från början kan inte bli giltigt eller giltigförklaras under förfarandet, eftersom detta skulle strida mot principen om parternas likställdhet i processen”.

Nämnda avgöranden från de nationella domstolarna visar på olika juridiska synsätt när det gäller notariernas behörighet att utfärda exekutionstitlar.

III. Redogörelse för de skäl som har föranlett den hänskjutande domstolen att ställa sig frågor om tolkningen eller giltigheten av vissa bestämmelser i unionsrätten, samt för det förhållande som enligt domstolen råder mellan de unionsrättsliga bestämmelserna och den nationella rätt som är tillämplig i det nationella målet

Begäran om förhandsavgörande framställs i syfte säkerställa en enhetlig tillämpning av unionsrätten i samtliga medlemsstater och iakttagande av principen om likabehandling av medborgarna när unionsrätten tillämpas, liksom i syfte att harmonisera rättspraxis från nationella domstolar med tillämpning av unionens regelverk.

I artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna föreskrivs att var och en ska vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag. I artikel 14 i denna konvention garanteras ett förbud mot diskriminering och det föreskrivs att åtnjutandet av de fri- och rättigheter som anges i denna konvention ska säkerställas utan någon åtskillnad såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt. I artikel 18 FEUF föreskrivs att inom fördragets tillämpningsområde och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördragen, ska all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden. Den hänskjutande domstolen anser att kroatiska medborgare och fysiska personer diskrimineras i förevarande fall i förhållande till medborgare och fysiska personer från andra medlemsstater i Europeiska unionen, vilket framgår av domstolens ovannämnda domar av den 9 mars 2017, Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199), och Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193). Exekutionstitlarna kommer med stöd av ovannämnda domar inte att erkännas som

sådana i andra medlemsstater i Europeiska unionen i den mening som avses i förordningen om den europeiska exekutionstiteln och förordningen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Den nationella lagstiftningen ger således notarierna behörighet att utfärda exekutionstitlar som inte erkänns som sådana eller som domstolsavgörande i andra medlemsstater i Europeiska unionen. Av motiveringen av dessa domar framgår klart att förfarandet hos en notarie inte garanterar oberoende och opartiskhet och inte är kontradiktoriskt. Denna situation leder till en skillnad i behandling av kroatiska fysiska och juridiska personer i förhållande till utländska fysiska och juridiska personer i andra medlemsstater i Europeiska unionen och en skillnad i behandling av utländska fysiska och juridiska personer, till den grad att detta utgör en diskriminering. Det förhållandet att förfarandet inte är kontradiktoriskt leder till en skillnad i behandling mellan parterna och åsidosätter således den grundläggande rätten till en rättvis rättegång som slås fast i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Bolagsrätten kräver en harmonisering av de europeiska reglerna inom unionen för att stärka rättssäkerheten, främja ekonomisk verksamhet och investeringar, i enlighet med anslutningsfördraget och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Tolkningen, som strider mot principen om bolagens likställdhet, placerar de nationella bolagen i en ofördelaktig situation i förhållande till bolagen i de övriga av unionens medlemsstater, vilket strider mot unionens grundläggande principer **[Orig. s. 5.]**

Tolkningsfrågorna är följande:

1. Kan artikel 1 i Ovršni zakon (Lagen om exekutiva åtgärder) (offentliggjord i NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 och 73/17), som ger notarier behörighet att driva in fordringar på grundval av en handling som äger vitsord, genom att utfärda ett beslut om verkställighet, såsom exekutionstitel, utan uttryckligt samtycke från den juridiska person som är föremål för utmätningen och som har hemvist i Kroatien, anses vara förenlig med artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och med artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, med hänsyn till de domar som Europeiska unionens domstol meddelat i målen C-484/15 och C-551/15?
2. Kan tolkningen i EU-domstolens domar av den 9 mars 2017, Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) och Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), tillämpas på ovannämnda mål Povrv-752/19, och ska närmare bestämt förordning nr 1215/2012 tolkas så, att notarier i Kroatien som agerar inom ramen för de befogenheter som tillkommer dem enligt nationell rätt vid förfaranden för verkställighet på grundval av en ”handling som äger vitsord” i vilka utmätningssökandena är juridiska personer med hemvist i andra medlemsstater inom Europeiska unionen, inte omfattas av begreppet ”domstol”, i den mening som avses i nämnda förordning?

[Utelämnas] [plats och datum för beslutet]

[Utelämnas] [domarens för- och efternamn, postadress och mejladress]

Bilagor:

- 1) handlingar i det nationella målet, Trgovački sud u Zagrebu (Handelsdomstolen i Zagreb), mål Povrv-752/19, bilaga nr 1 till nr 10,
- 2) dom från Općinski sud u Novom Zagrebu (Stadsdomstolen i Novi Zagreb), i mål Povrv-57/18, bilaga nr 11 till nr 12,
- 3) dom från Županijski sud u Šibeniku (Domstolen för förvaltningsområdet Šibenik), mål Gž Ovr-645/18, bilaga nr 13 till nr 14,
- 4) domar från Trgovački sud u Zagrebu (Handelsdomstolen i Zagreb), målen Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 och Povrv- 3380/18, bilaga nr 15 till nr 19,
- 5) dom från Trgovački sud u Zagrebu (Handelsdomstolen i Zagreb), mål Povrv-113/18, bilaga nr 20 till nr 21.